T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

İpekyolu Kalkınma Ajansı

Gaziantep Medikal Sanayi Durum Raporu

Ekim 2019

İçindekiler

1. GİRİŞ 1

2. YÖNETİCİ ÖZETİ 2

3. MEVCUT DURUM 4

4. YATIRIM ORTAMININ TANITIMINA İLİŞKİN ÇALIŞMALAR VE MEDİKAL SANAYİYE YÖNELİK YATIRIM TALEPLERİ 14

5. SONUÇ 16

TABLO 1: GAZİANTEP KAMU HASTANELERİ MALZEME ALIMLARI 5
TABLO 2: TIBBİ MALZEMELER ÜRETİM VE KAPASİTE MİKTARLARI 7
TABLO 3: FDI INTELLİGENCE- AVRUPA'DA EN İYİ YABANCI YATIRIMCI STRATEJİSİNE SAHİP BÜYÜK ŞEHİRLER 15

GRAFİK 1: ÜLKELERE GÖRE MEDİKAL SEKTÖRÜ PAZAR PAYI (BİN USD) 4
GRAFİK 2: KAPASİTE RAPORUNA GÖRE TIBBİ CİHAZ FİRMALARININ İLLER BAZINDA DAĞILIMI (2016) 5
GRAFİK 3: MEDİKAL SEKTÖRÜ FİRMALARI KALİTE BELGELERİ ADEDİ 10
GRAFİK 4: EN FAZLA İHRACAT YAPILAN ÜLKELER 11
GRAFİK 5: MEDİKAL SEKTÖRÜ FİRMALARI TANITIM ARAÇLARI KULLANIMI 12
GRAFİK 6: İHRACATI ZORLAŞTIRAN FAKTÖRLER 13

1. Giriş

Medikal sanayi sektörü gerek insan sağlığının korunmasına doğrudan hizmet etmesi gerekse de çok çeşitli ve katma değeri yüksek ürünlerin üretimini kapsadığından günümüzde oldukça önemli bir konuma gelmiştir. Küresel ekonomideki gelişmelere bakıldığı zaman tıbbi cihazlar sektörü çok ciddi büyüme gösteren alanlardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Sektör, OECD tarafından orta-ileri ve ileri teknoloji içerikli olarak tanımlanmış olup teknolojik gelişmeler, teşhis ve tedavi hizmetlerinin sunum şeklini ve kalitesini önemli ölçüde etkilemiş ve tıp alanını yeniden şekillendirmiştir. Günümüzde yüksek katma değerli bir sanayi kolu haline gelen ve sağlık endüstrisinin önemli bir girdisini oluşturan tıbbi cihazlar sektörünün ortaya çıkarmış oldugu ekonomik değer küresel ilginin önemli oranda artmasına neden olmuştur.

Sektörün üretim süreçlerinin Endüstri 4.0 ile birlikte ileri teknolojik gelişmelerden büyük oranda etkileneceği öngörülmektedir. Gelecek dönemde, endüstrinin büyük veri, yapay zeka, nanoteknoloji, biyomalzeme ve biyoekonomi gibi farklı disiplinler çerçevesinde gelişme göstermesi beklenmekte olup kişiye özgü tedavi yöntemleri ve medikal araçların ön plana çıkacağı düşünülmektedir. Ek olarak, Avrupa Birliği'nin ürün güvenliğini artırmak ve gelişen teknolojik gelişmelere cevap vermek amacıyla sertifikasyon süreçlerini güncellemesinin üretim süreçlerini doğrudan etkileyeceği açıktır.

Dünya tıbbi cihaz pazar büyüklüğü 2015 yılında tahmini olarak 324 milyar ABD dolarıdır. Küresel tıbbi cihaz pazarının dünyada kamu ve özel hastanelerin yarattığı fırsatlar nedeniyle 2022 yılında 435,8 milyar dolarlık hacme ulaşması beklenmektedir. Ülke bazlı bakıldığında sektörde A.B.D, Japonya ve Almanya üretimleri ve ihracat miktarları ile ön plana çıkmaktadır.

Ülkemizde medikal üretimi hammadde ithalatına bağımlı olarak genellikle orta ve düşük teknolojili ürünler ile yapılmaktadır. Dünya pazarının % 0,8'ini ülkemiz üretimi oluşturmakta olup üretici sayısı bakımından sırasıyla Marmara Bölgesi, İç Anadolu Bölgesi ve Ege Bölgesi ön plana çıkmaktadır. Özellikle, İstanbul, Ankara ve Samsun gibi illerimizde sektörel kümelenme konusunda önemli adımlar atıldığı bilinmektedir.

Gaziantep'in gelişmiş sanayi gücü ve insan kaynağı ile medikal ürünler konusunda ülkemizin dışarıya olan bağımlılığının azaltılması ve ülke ekonomisine katkı sağlanması konusunda önemli bir potansiyele sahip olduğu düşünülmektedir. Gaziantep'te imalat sanayinin ağırlıklı olarak tekstil, gıda ve plastik gibi medikal sanayiye altlık oluşturabilecek sektörlerden oluşuyor olmasının bölge ekonomisinin katma değerli üretim dönüşümüne girmesi noktasında önemli bir avantaj sunduğu gözden kaçırılmamalıdır. Bu minvalde, bölgede medikal sektörünün kümelenerek, kümelenmenin vermiş olduğu avantajlar ile kamu-sanayi-üniversite işbirliğinin sağlanmasının ve bu konuda çalışmalar yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından Temmuz 2019 döneminde hazırlanan 11. Kalkınma Planı'nda ilaç ve tıbbi cihaz sektörü öncelikli sektörlerden biri olarak kabul edilmiş, medikal sektöründe küresel pazardaki rekabet gücünü artırmak ve değer zincirinde ülkemizi daha üst konuma taşımak temel amaç olarak kabul edilmiştir. Bu kapsamda, sektördeki AR-GE ve üretim kapasitesinin geliştirilmesi, sağlık teknoloji merkezlerinin kurulması, kamu-sanayi-üniversite

işbirliğinin arttırılması, sektöre yönelik test, sertifikasyon ve ruhsatlandırma alanında uluslararası tanınırlığa sahip test ve analiz altyapısı geliştirilmesi gibi temel faaliyetler planlanmaktadır.[1]

19.04.2019 tarihinde İpekyolu Kalkınma Ajansı (İKA), Gaziantep Sanayi Odası (GSO) ve Sanko Üniversitesi arasında 'Gaziantep Medikal Sanayi Ürünleri ve Teknolojileri Programı (MESANTEP) İşbirliği Protokolü imzalanmıştır. Söz konusu protokol, Gaziantep'te medikal sektörün, tüm paydaşları ile birlikte yerlileştirme; AR-GE ve inovasyon; bölgesel, ulusal ve uluslararası iletişim; mevcut yatırımlar ve yeni girişim eksenleri doğrultusunda geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, medikal sektörüne ilişkin eylem planı hazırlanarak 5 yıllık bir perspektifle bölgede medikal sektörünün geliştirilmesi çalışmaları yapılması planlanmaktadır.

Medikal sanayinin geliştirilmesine yönelik belirlenecek stratejilere ve eylem planına altlık oluşturması amacıyla sektörün hali hazırdaki durumunun ortaya konması, doğru stratejiler ve etkin bir planlama yapılabilmesi açısından elzemdir. Sektörün bölgedeki durumunun ortaya konması ve genel bir çerçevenin oluşturulması amacıyla İpekyolu Kalkınma Ajansı olarak sektörde üretici konumunda bulunan firmalar ziyaret edilerek mevcut durumu ortaya çıkarmak amacıyla anketler düzenlenmiştir. Bu kapsamda, Gaziantep Sanayi ve Ticaret Odaları ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı İl Müdürlüğü ile görüşmeler yapılmış, medikal sektörünün çeşitli alanlarında Gaziantep'te 29 firmanın imalat yaptığı belirlenmiştir. Söz konusu firmalara saha ziyaretleri gerçekleştirilerek yüzyüze anketler yapılmıştır. Anketler, firmaların ürettikleri ürünlere yönelik üretim, kapasite, ihracat ve ithalat durumları sorgulanmış, yaşanan sorunlar ve sektörel gelişme için gerekli adımların neler olabileceği hususunda genel bir çerçeve ortaya konmaya çalışılmıştır. Ek olarak, ilin bu alandaki talep miktarını ortaya koymak amacıyla İl Sağlık Müdürlüğü ve SGK İl Müdürlüğü ile görüşmeler gerçekleştirilerek kamu ve özel hastaneler tarafından 2018 yılında il özelinde yapılan harcamalara ilişkin bilgi alınmıştır.

2. Yönetici Özeti

Dünya tıbbi cihaz pazar büyüklüğü 2015 yılında tahmini olarak 324 milyar ABD doları olup 2022 yılında 435,8 milyar dolarlık hacme ulaşması beklenmektedir. Türkiye yaklasık 2,3 milyar ABD Doları ile dünya pazarı sıralamasında 18. ülke olup TOBB 2018 verilerine göre bölge ve il bazında kapasite raporu kayıtlı olarak tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatçı sayısı 838'dir.

Gaziantep'te 2018 yılı içerisinde kamu hastaneleri tarafından 115.782.728 TL, özel hastaneler tarafından 68.050.301 TL olmak üzere toplam 183.833.029 TL tutarında medikal malzeme alımı yapılmıştır.

Medikal sanayi alanında Gaziantep'te 29 firma üretim yapmakta olup;

- ✓ Toplam 954 kişinin istihdam edildiği,
- ✓ 7 farklı kategoride 46 farklı çeşit ürün imal edildiği,

[1] 11.Kalkınma Planı (2019-2023), T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Temmuz 2019.

- ✓ Başta Ortadoğu, Kuzey Afrika ve Uzakdoğu ülkeleri olmak üzere 21 firma tarafından yaklaşık 55 ülkeye 24 milyon USD civarında ihracat gerçekleştirildiği,
- ✓ Görüşülen firmalardan 19'unda ISO, 15'inde CE, 3'ünde FDA kalite belgeleri bulunduğu,
- ✓ 15 firmanın aktif olarak ürün geliştirme faaliyetleri içerisinde olup 1'inde AR-GE Merkezi bulunduğu,
- ✓ İhracata yönelik olarak pazarlama çalışmalarından fuarlara 12, kongrelere 5, workshoplara 3 firmanın aktif olarak katıldığı,
- ✓ Yabancı dilde hazırlanan tanıtım araçlarından broşürü 15, kataloğu 19, web sayfasını 14 firmanın aktif olarak kullandığı,
- ✓ İhracatı en fazla nitelikli personel eksikliği, hammadde maliyetlerinin yüksekliği, tanıtım ve modern üretim teknolojisi eksikliği, fuar ve kongre maliyetlerinin yüksek oluşu gibi konuların olumsuz etkilediği

görülmüştür. Ek olarak, medikal sanayinin il çapında geliştirilerek ilin ulusal/uluslararası düzeyde bir merkez haline gelebilmesi için;

- ➢ Üniversite sanayi işbirliğinin arttırılarak firmalara akademisyenlerce danışmanlık hizmetleri verilmesi ve ürünlere yönelik akademik yayınların arttırılmasının,
- ➢ Üretim ve kalite belgelendirme süreçlerinde kullanılan testlerin yapılabileceği Akredite Laboratuvar Merkezi ile ürünleri sterilize edecek Sterilizasyon Merkezi'nin kurulmasının,
- ➢ Kamu kurumlarınca yapılan alımlarda ödeme vadelerinin kısaltılmasının,
- ➢ Devlet destekleri, dış ticaret, finans ve medikal alanı ilgilendiren teknik konularda eğitimlerin yaygınlaştırılmasının,
- ➢ Destek mekanizmalarının teknolojik üretim seviyeleri ile paralel, firma bazlı kurgulanmasının,
- ➢ Yurtdışı fuar ve kongre katılımları konusunda verilen desteklerin arttırılmasının,
- ➢ Gerek üretim gerekse de pazarlama süreçlerinde nitelikli personel yetiştirmeye yönelik faaliyetler geliştirilmesinin,
- ➢ Yeni makine yatırımlarının ve ürünlere yönelik testlerin maliyetlerinin yüksek oluşu sebebiyle bu alanda destek ve hibe mekanizmaları geliştirilmesinin

yararlı olacağı firma yetkilileri tarafından ifade edilmiştir.

3. Mevcut Durum

Dünya tıbbi cihaz pazar büyüklüğü 2015 yılında tahmini olarak 324 milyar USD'dir. Küresel tıbbi cihaz pazarının dünyada kamu ve özel hastanelerin yarattığı fırsatlar nedeniyle 2022 yılında 435,8 milyar dolarlık hacme ulaşması beklenmektedir. Pazarın büyümesinde sağlık harcamaları, teknolojik gelişmeler, yaşlanan dünya nüfusu ve kronik hastalıklar gibi etkenlerin rol oynayacağı öngörülmektedir. Tüm bu büyüme hızına karşın firmalar arası rekabetin yoğunlaşması, yeni teknolojileri içeren ürünlerin pazara hızlı girişi, regülasyonlar ve sektörün gerektirdiği üst düzey mühendislik hizmetleri firmalar için bir tehdit olarak öne çıkmaktadır. Üretim miktarları ve ihracat açısından bakıldığında Grafik 1'de görüldüğü üzere sektörde A.B.D, Japonya ve Almanya gibi ülkeler öne çıkmakta olup yapılan üretim miktarları sırasıyla 140 milyon USD, 26 milyon USD ve 22 milyon USD'dir.

Grafik 1: Ülkelere Göre Medikal Sektörü Pazar Payı (bin USD)

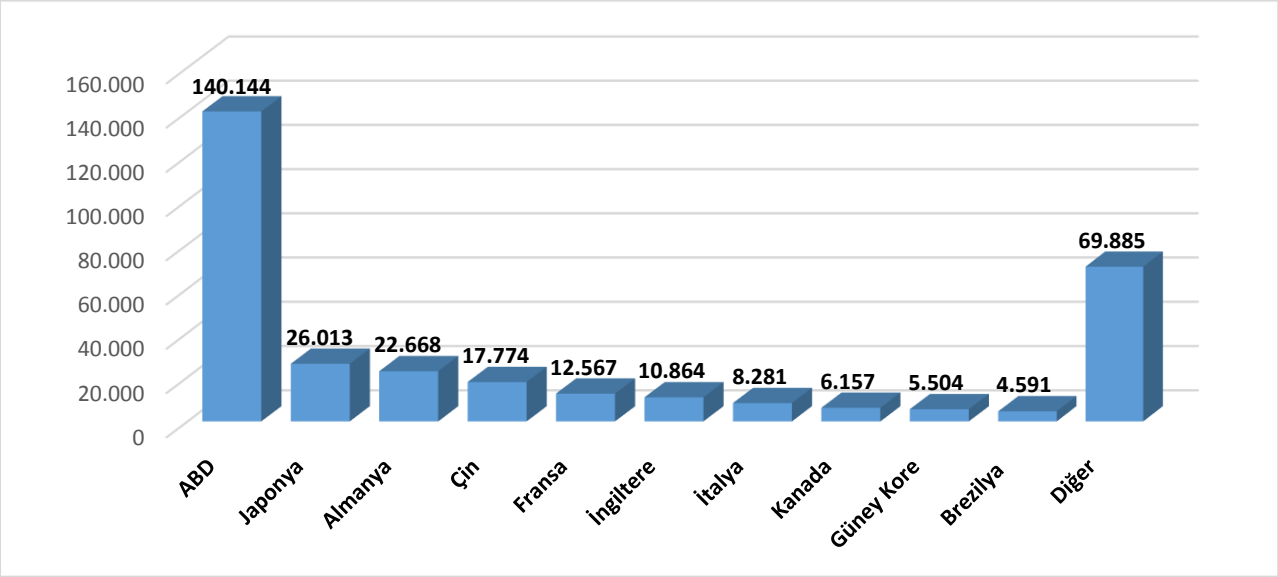

2015 yılı verilerine göre, Türkiye yaklaşık 2,3 milyar ABD Doları ile dünya pazarı sıralamasında 18. ülkedir. Tıbbi cihazlar kapsamındaki ürünlerin neredeyse tamamının ithal yoluyla karşılandığı ülkemizde tıbbi cihazların üretimi halen istenen düzeyde değildir. Sektör teknolojik olarak önemli ölçüde dışa bağımlıdır. Genelde konvansiyonel cihazlar üretilmekte olup ileri teknoloji ve bilgi gerektiren katma degeri yüksek ürünler ithal edilmektedir. Özellikle, İstanbul, Ankara ve Samsun gibi illerimizde sektörel kümelenme konusunda önemli adımlar atıldığı bilinmektedir. TOBB 2018 verilerine göre bölge ve il bazında kapasite raporu kayıtlı olarak tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatçı sayısı 838 olup Grafik 2'de görüldüğü üzere en çok firmanın bulunduğu ilk üç şehir; 267 adet ile İstanbul, 232 adet ile Ankara ve 121 adet ile İzmir'dir.

Grafik 2: Kapasite Raporuna Göre Tıbbi Cihaz Firmalarının İller Bazında Dağılımı (2016)

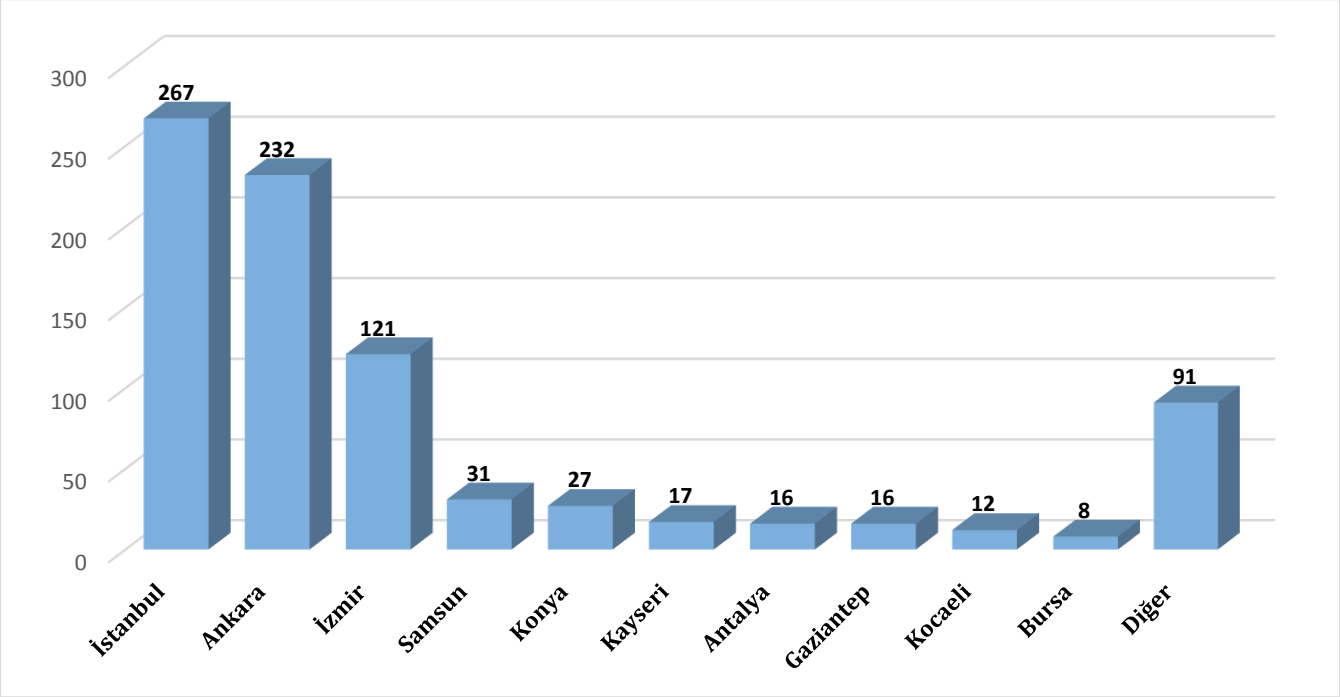

Gaziantep'te 12 adet kamu, 35 adet özel olmak üzere toplam 47 adet hastane bulunmakta olup 2018 yılında söz konusu hastanelerde 18.831.415 TL demirbaş, 165.001.615 TL sarf malzeme olmak üzere toplam 183.833.029 TL tutarında medikal malzeme alımı gerçekleştirilmiştir. Tablo 1'de görüldüğü üzere, kamu hastaneleri tarafından 2018 yılında 107.196.651 TL tutarında sarf, 8.586.077 TL tutarında demirbaş olmak üzere toplam 115.782.728 TL tutarında medikal malzeme alımı yapılmıştır. Aynı dönemde, özel hastanelerin ise 57.804.963 TL tutarında sarf, 10.245.338 TL tutarında demirbaş olmak üzere toplam 68.050.301 TL tutarında medikal malzeme alımı gerçekleştirdiği belirlenmiştir.

Tablo 1: Gaziantep Kamu Hastaneleri Malzeme Alımları

Hastane	Medikal Sarf Malzeme (TL)	Medikal Demirbaş Malzeme (TL)	Toplam (TL)
Gaziantep 25 Aralık Devlet Hastanesi	13.970.129	765.744	14.735.872
Araban İlçe Devlet Hastanesi	174.022	184.981	359.003
Gaziantep Cengiz Gökçek Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi	10.633.677	2.486.267	13.119.945

Hastane	Medikal Sarf Malzeme (TL)	Medikal Demirbaş Malzeme (TL)	Toplam (TL)
Gaziantep Dr. Ersin Arslan Eğitim ve Araştırma Hastanesi	52.529.514	2.470.563	55.000.076
İslahiye Devlet Hastanesi	1.720.853	330.267	2.051.120
Nizip Ağız Ve Diş Sağlığı Merkezi	499.687	452.644	952.330
Nizip Devlet Hastanesi	6.646.881	839.961	7.486.842
Nurdağı İlçe Devlet Hastanesi	338.830	18.108	356.937
Oğuzeli İlçe Devlet Hastanesi	264.161	33.150	297.311
Şahinbey Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi	3.236.240	317.008	3.553.248
Şehitkamil Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	4.631.044	275.552	4.906.596
Gaziantep Şehitkamil Devlet Hastanesi	12.551.615	411.833	12.963.448
Toplam	**107.196.651**	**8.586.077**	**115.782.728**

Kaynak: Gaziantep İl Sağlık Müdürlüğü

Gaziantep'te medikal sektöründe 2018 yılı itibarıyla tekstil ürünlerinden ortopedik malzemelere, laboratuvar kitlerinden çeşitli tıbbi solüsyonlara kadar çok farklı kollarda imalat yapan 29 firma bulunmaktadır. Söz konusu firmalar Ortadoğu, Kuzey Afrika, Avrupa ve Asya pazarları yoğunluklu olmak üzere farklı coğrafyalarda 55 ülkeye 24 milyon USD'ye yakın ihracat gerçekleştirmektedir.

Medikal sektörü alanında imalat gerçekleştiren 29 firmada toplam 944 kişi istihdam edilmekte olup ürün çeşitliliği ve üretim teknolojisi seviyeleri büyük oranda değişiklik göstermektedir. Bu alanda medikal tekstilden ortopedik ürünlere, hastane ekipmanlarından iyileştirici tıbbi sarf malzemelere çok farklı alanlarda 46 farklı ürün üretilmekte olup bu ürünler iyileştirici tıbbi sarf malzeme, hastane ekipmanları, ortopedik ürünler, sarf malzemeler, medikal tekstil, dişçilik malzemeleri ve diğer olarak 7 farklı kategoride gruplandırılmıştır. Üretim ve kapasite miktarları Tablo 2'de gösterilen ürünlere ilişkin iyileştici tıbbi sarf malzemelerde 9.5 milyon adet hemodiyaliz solüsyonu ve 3 milyon adet tek kullanımlık alerji test materyali; hastane ekipmanlarında 915.120 adet ile hasta ve doğum yatakları, ortopedik ürünlerde 500 bin adet ile vida, plak, çivi gibi vücut içine yerleştirilen non-aktif ortopedik implant ve external fiksazyon cihazları üretim miktarları ile dikkat çekmektedir.

Tablo 2: Tıbbi Malzemeler Üretim ve Kapasite Miktarları

Kategori	Ürün	Birim	Üretim Miktarı (Yıllık)	Kapasite Miktarı (Yıllık)
İyileştirici Tıbbi Sarf Malzeme	Tek Kullanımlık Alerji Test Materyali	Adet	3 milyon	3 milyon
İyileştirici Tıbbi Sarf Malzeme	Solunum Test Malzemeleri	Adet	730 bin	730 bin
İyileştirici Tıbbi Sarf Malzeme	Şeker Ölçüm Stribi	Adet	-	1 milyon
İyileştirici Tıbbi Sarf Malzeme	Sterilofdemik Bıçak	Adet	300 bin	800 bin
İyileştirici Tıbbi Sarf Malzeme	Steril İntroküler Lens Kartuş ve Enjektör Sistemi	Adet	100 bin	500 bin
İyileştirici Tıbbi Sarf Malzeme	Steril İntrofüler Lens Kartuşu	Adet	100 bin	500 bin
İyileştirici Tıbbi Sarf Malzeme	Steril Epidermal Deriprik Test Aplikatörü	Adet	300 bin	2 milyon
İyileştirici Tıbbi Sarf Malzeme	Deri Prick Lanseti	Paket	100 bin	1 milyon
İyileştirici Tıbbi Sarf Malzeme	Beyin Pili	Adet	-	36 bin
İyileştirici Tıbbi Sarf Malzeme	Migren Tedavi Cihazı	Adet	-	10 bin
İyileştirici Tıbbi Sarf Malzeme	Laboratuvar Kitleri	Kutu	1.500	50 bin
İyileştirici Tıbbi Sarf Malzeme	Hemodiyaliz Solüsyonu	Litre	9,5 milyon	25 milyon
İyileştirici Tıbbi Sarf Malzeme	İnsülin İğne Ucu	Kutu	1.2 milyon	1.6 milyon
İyileştirici Tıbbi Sarf Malzeme	Medikal Ambalaj Malzemeleri	Ton	700	1.500
İyileştirici Tıbbi Sarf Malzeme	Hidrofil Pamuk	Ton	500	1.500
İyileştirici Tıbbi Sarf Malzeme	Sterilizasyon Ruloları	-	-	-

Kategori	Ürün	Birim	Üretim Miktarı (Yıllık)	Kapasite Miktarı (Yıllık)
Hastane Mobilya/Ekipman	Hasta ve Doğum Yatağı	Adet	915.120	945.620
Hastane Mobilya/Ekipman	Sedye	Adet	3.220	6.220
Hastane Mobilya/Ekipman	Volker	Adet	5.000	5.000
Hastane Mobilya/Ekipman	Muayene Masası	Adet	1.200	1.200
Hastane Mobilya/Ekipman	Tedavi Arabaları	Adet	2.000	6.000
Hastane Mobilya/Ekipman	Krom Malzeme	Adet	300	750
Hastane Mobilya/Ekipman	Soğutma Depoları	Adet	600	750
Hastane Mobilya/Ekipman	Oksijen, Azot, Karbondioksit Tüpleri	Ton	1.000	3.000
Ortopedik Ürünler	Vücut içine yerleştirilen non-aktif ortopedik implant ve external fiksazyon cihazları	Adet	500 bin	1 milyon
Ortopedik Ürünler	Boyunluk	Adet	9 bin	27 bin
Ortopedik Ürünler	Korse	Adet	43 bin	71 bin
Ortopedik Ürünler	Dizlik	Adet	44 bin	124 bin
Ortopedik Ürünler	El, Bilek ve Ayak Atelleri	Adet	39 bin	146 bin
Ortopedik Ürünler	Kol Askısı	Adet	14 bin	206 bin
Ortopedik Ürünler	Varis Çorabı	Adet	12 bin	50 bin
Sarf Malzeme	Ceset Torbası	Adet	13 bin	39 bin
Sarf Malzeme	Kesim Önlüğü	-	-	-

Kategori	Ürün	Birim	Üretim Miktarı (Yıllık)	Kapasite Miktarı (Yıllık)
Sarf Malzeme	Galoş/Eldiven	-	-	-
Sarf Malzeme	Medikal Flaster	-	-	-
Sarf Malzeme	Tek Kullanımlık Plastik Ürünler	-	-	-
Medikal Tekstil	Cerrahi Önlük	Adet	6 milyon	12 milyon
Medikal Tekstil	Cerrahi Set	Adet	500 bin	1 milyon
Medikal Tekstil	Sedye Örtüsü	-	-	-
Medikal Tekstil	Boyun Bandı	-	-	-
Dişçilik Malzemeleri	Metal Destekli Porselen Diş Protezi	Adet	28.900	73.040
Dişçilik Malzemeleri	Hareketli Protez	Adet	3.860	13.400
Diğer	Antijen Tepsi ve Küveti	Adet	20 bin	200 bin
Diğer	Plastik Enjeksiyon ve Ekstrüzyon Kalıpları	Adet	500	33.072
Diğer	Nebülizatör Cihazı	Adet	125 bin	350 bin
Diğer	Boğaz Pastili	Kutu	1.5 milyon	2.5 milyon

Ortopedik ürünler grubunda olup kişiye özel ortez ve protez üretimi yapan bir firma ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Söz konusu firma hastaya özel modelleme ürünler ürettiği için seri üretim söz konusu değildir. Firma hasta potansiyeline bağlı olarak yıllık 1.500 adet ortez ve 500 adet protez imal etmekte satışlarının tamamını iç piyasaya gerçekleştirmektedir.

Yeni ürün geliştirme, araştırma ve tasarım faaliyetlerine ilişkin, 15 firmanın yeni ürün geliştirmeye yönelik faaliyetler içinde olduğu belirtilmesine karşın AR-GE ve tasarım merkezlerinin çok az firma bünyesinde kurulduğu dikkat çekmektedir. 29 firma içerisinde sadece 1 firma AR-GE Merkezi'ne sahip olup 6 firma AR-GE Ünitesi'ne, 2 firma ise Tasarım Merkezi'ne sahiptir.

Dünyada, ürün ve işletme kalitesini çeşitli standartlar getirerek belirli bir çerçeveye oturtmak amacıyla çok çeşitli kalite belgeleri geliştirilmiştir. Bu belgeler ürün kalitesini göstermesi açısından önemli olup özellikle yurtdışı pazarlarda ürünün rekabet gücünü yükseltmektedir. Kalite belgelerine ilişkin Grafik 3'de görüldüğü üzere 29 firmadan 19'unun ISO Kalite Belgeleri'ne, 15'inin Avrupa pazarı için gerekli olan CE Belgesi'ne, 3'ünün A.B.D pazarında ürün satışı için zorunlu olan FDA Belgesi'ne sahip olduğu ifade edilmiştir. Ek olarak, 2 firma ISO Kalite Belgesi, 1 firma da FDA Belgesi için başvuru sürecini başlatmıştır.

Grafik 3: Medikal Sektörü Firmaları Kalite Belgeleri Adedi

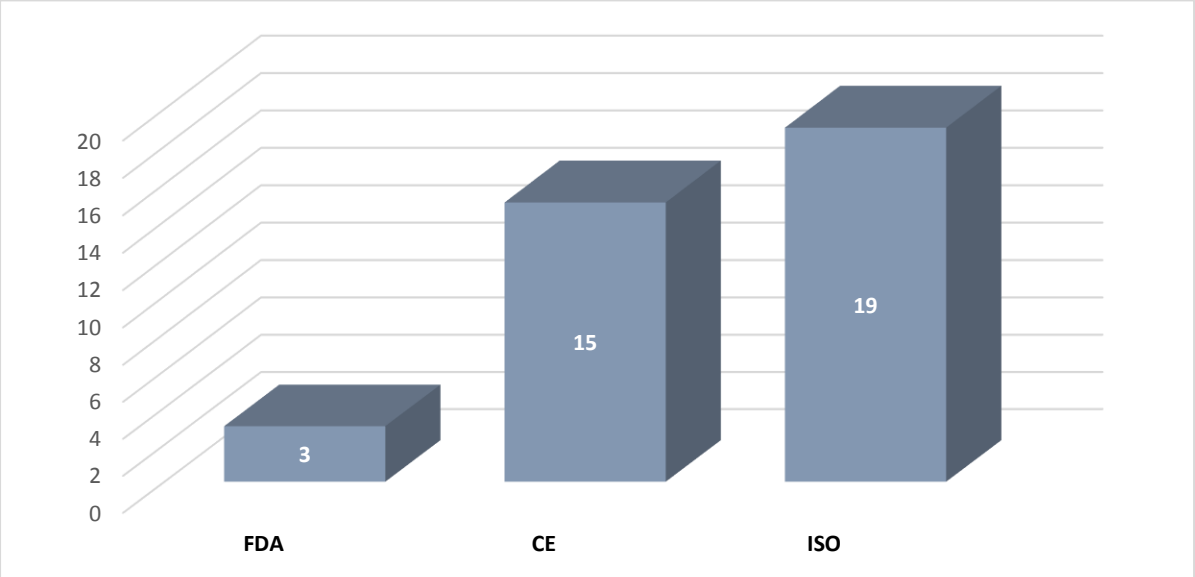

Medikal sanayi alanında başta Ortadoğu ve Uzakdoğu Asya olmak üzere 55 ülkeye 24 milyon USD dolaylarında ihracat gerçekleştirilmektedir. İç piyasaya satışlar özel sektör ağırlıklı olup sadece kamu kurumlarına satış yapan 3 firma bulunmaktadır. Grafik 4'de görüldüğü üzere ihracat gerçekleştirilen başlıca ülkeler ortopedik ürünlerde Suriye, Lübnan, Irak; hastane ekipmanlarında İtalya, Libya, Irak olmak üzere;

- ✓ Suriye
- ✓ Lübnan
- ✓ Irak,
- ✓ Suudi Arabistan,
- ✓ İtalya
- ✓ Endonezya,

- ✓ Pakistan,
- ✓ Tayland,
- ✓ Filipinler
- ✓ Libya,
- ✓ Güney Afrika

gibi ülkelerdir.

Grafik 4: En Fazla İhracat Yapılan Ülkeler

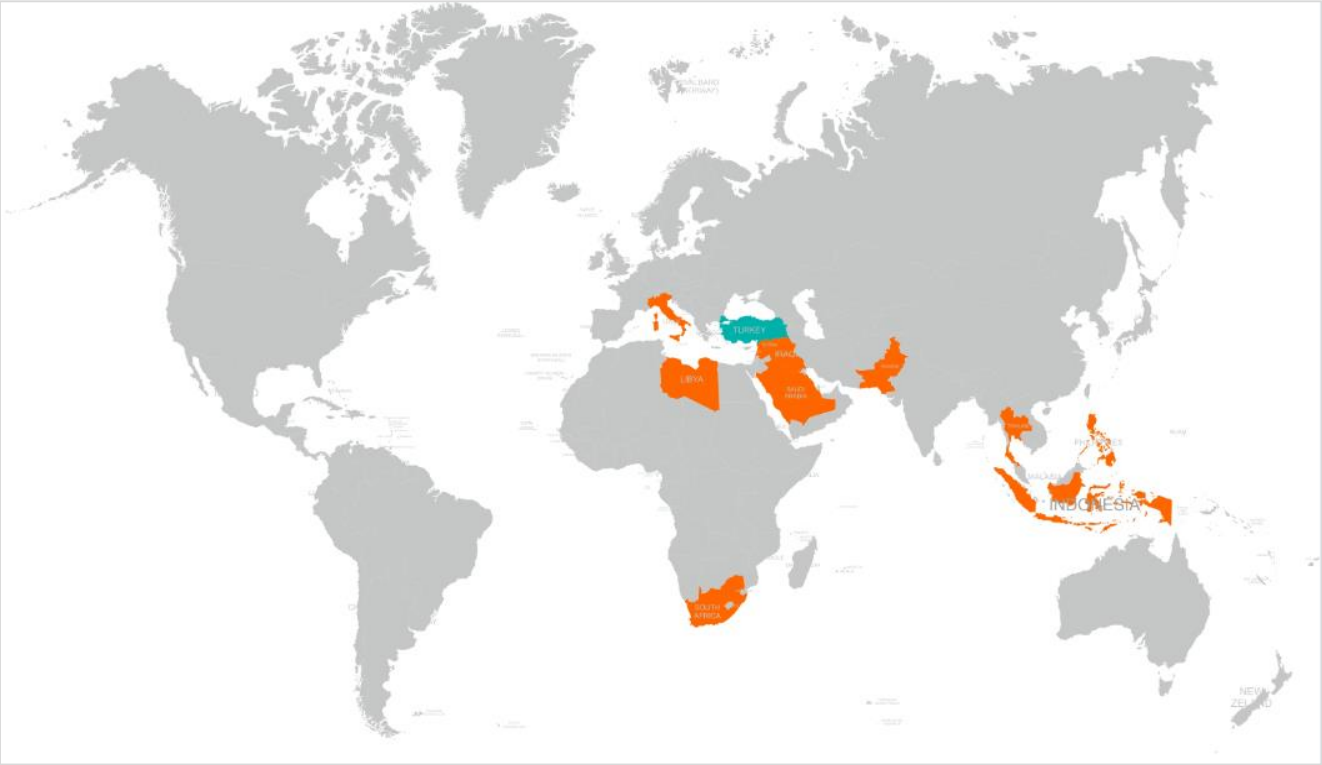

Firmaların ihracat faaliyetlerini genel olarak kendi özkaynakları ile karşıladığı yapılan görüşmelerde öne çıkmıştır. Mevduat bankaları ve Eximbank kredileri gibi dış finansman kaynaklarının 6 firma tarafından kullanıldığı görülmüştür.

Firmalar yabancı dilde hazırlamış oldukları tanıtım araçlarını aktif olarak kullanmakta olmasına karşın e-pazarlama ve mobil uygulama gibi yeni nesil pazarlama araçlarını kullanmamaktadır. Grafik 5'de görüldüğü üzere 15 firma broşür, 19 firma ürün kataloğu, 14 firma web sayfası kullanmakta iken 1 firma e-pazarlama, 1 firma mobil uygulama kullanmaktadır. Firmalar pazarlama faaliyetlerini fuar ve kongre ağırlıklı sürdürmektedir. Görüşme yapılan firmalardan 12'si ulusal ve uluslararası çok çeşitli fuarlara, 5'i kongrelere, 3'ü workshoplara aktif olarak katılmaktadır.

Grafik 5: Medikal Sektörü Firmaları Tanıtım Araçları Kullanımı

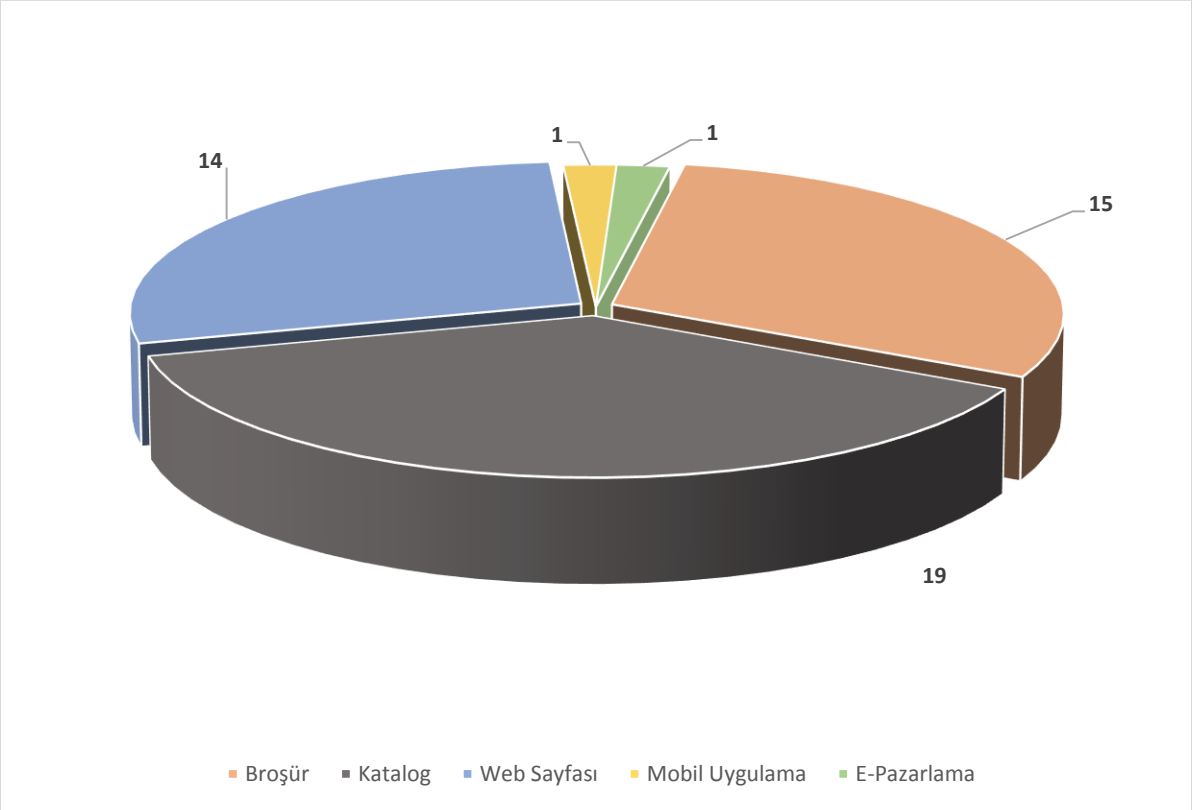

Grafik 6'da görüldüğü üzere, ihracat konusunda firmaları en fazla nitelikli personel eksikliği, hammadde maliyetlerinin yüksekliği, tanıtım ve modern üretim teknolojisi eksikliği, fuar ve kongre maliyetlerinin yüksek oluşu gibi faktörler zorlamaktadır. İhracatın geliştirilmesi için personel eğitimi ve yeni makine yatırımları ile kapasite yükseltilmesi ve verimliliğin arttırılmasının önemli olduğu ayrıca ifade edilmiştir. İhracata yönelik devlet destekleri konusunda firmaların yeterli bilgiye sahip olmadığı gözlemlenmiş olup yalnızca 6 firmanın bu konudaki destekleri aktif olarak kullandıkları görülmüştür. Bahse konu desteklerden fuar desteklerinin kullanımı ve bilinirliği öne çıkmaktadır.

Grafik 6: İhracatı Zorlaştıran Faktörler

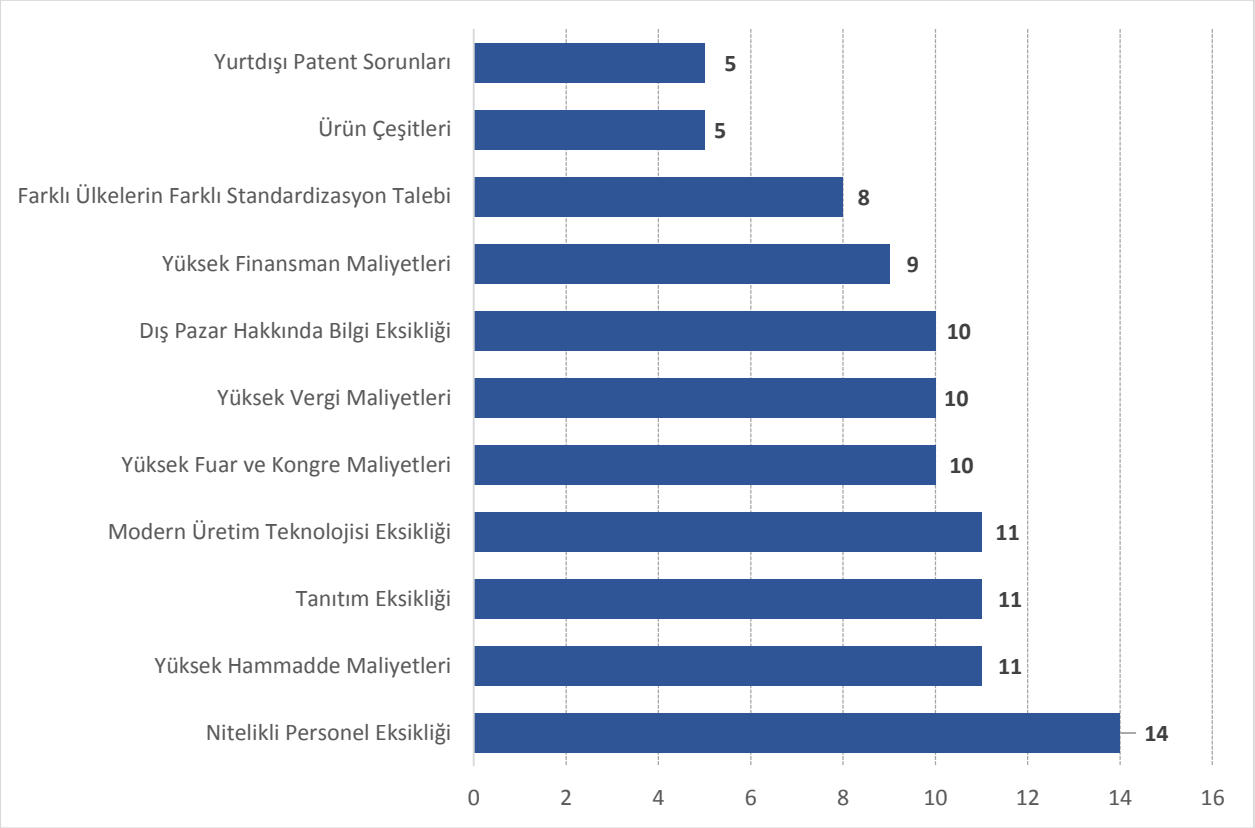

Firmalar, medikal tekstil grubu haricinde hammaddelerini ağırlıklı olarak ürünlerin yerli üretimi bulunmadığından yurtdışından tedarik etmektedir. İthal edilen ürünlerin genellikle yüksek teknoloji ve özel üretim teknikleri gerektirdiğinden dolayı bu alanlarda önemli birikime sahip Avrupa ve Uzakdoğu ülkelerinden getirildiği görülmüş olup detaylı bakıldığında;

- Hastane ekipmanlarında motor, tekerlek ve plastik malzemeler çoğunlukla Almanya ve Danimarka'dan,

- Ortopedik ürünlerde misinalı ile mebren kumaş, titanyum, polietilen plastik, paslanmaz çelik, kobalt malzeme ve cerrahi müdahalelerde kullanılan el aleti setleri çoğunlukla Almanya, İngiltere ve Çin'den,

- İyileştirici tıbbi sarf malzemelerde kağıt, poliprolen, iğne, motor, tyvek, elektrot ve kimyasal maddeler Almanya, Hindistan, Hollanda, Çin, A.B.D ve İngiltere'den

ithal edilmektedir. Özellikle Hindistan ve Çin ağırlıklı olarak alınan kimyasal maddelerin yerli üretiminin olmamasının firmaların dışa bağımlılığını arttırdığı ve bilançolarında kur riskini yükselten başlıca sebep olduğu belirtilmiştir.

Sektörel olarak üretim teknolojileri ve ürün çeşitliliği konularında farklılıkların çok yüksek olmasından kaynaklı olarak firmaların karşılaştığı sorunlar ve ihtiyaçlar çok fazla çeşitlilik göstermektedir. Yapılan görüşmelerde;

- ✓ Üniversite sanayi işbirliğinin arttırılarak firmalara akademisyenlerce danışmanlık hizmetleri verilmesi ve ürünlere yönelik akademik yayınların arttırılmasının,
- ✓ Üretim ve kalite belgelendirme süreçlerinde kullanılan testlerin yapılabileceği Akredite Laboratuvar Merkezi ile ürünleri sterilize edecek Sterilizasyon Merkezi'nin kurulmasının,
- ✓ Kamu kurumlarınca yapılan alımlarda ödeme vadelerinin kısaltılmasının,
- ✓ Devlet destekleri, dış ticaret, finans ve medikal alanı ilgilendiren teknik konularda eğitimlerin yaygınlaştırılmasının,
- ✓ Destek mekanizmalarının teknolojik üretim seviyeleri ile paralel, firma bazlı kurgulanmasının,
- ✓ Yurtdışı fuar ve kongrelere katılımlar konusunda verilen desteklerin arttırılmasının,
- ✓ Gerek üretim gerekse de pazarlama süreçlerinde nitelikli personel yetiştirmeye yönelik faaliyetler geliştirilmesinin,
- ✓ Yeni makine yatırımlarının ve ürünlere yönelik testlerin maliyetlerinin yüksek oluşu sebebiyle bu alana yönelik destek ve hibe mekanizmaları geliştirilmesinin

yararlı olacağı firma yetkilileri tarafından ifade edilmiştir.

4. Yatırım Ortamının Tanıtımına İlişkin Çalışmalar ve Medikal Sanayiye Yönelik Yatırım Talepleri

Gaziantep Valiliği, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, Gaziantep Sanayi ve Ticaret Odaları, Güneydoğu Anadolu İhracatçılar Birliği, Gaziantep Organize Sanayi Müdürlüğü ve İpekyolu Kalkınma Ajansı yerli ve yabancı yatırımcılara yönelik düzenlenen yatırım zirveleri, iş forumları, fuar çalışmaları ve yatırım lobiciliği faaliyetleri ile ilimizin yatırım ortamının tanıtılmasına ilişkin ulusal ve uluslararası düzeyde çalışmalar yapmaktadır.

İpekyolu Kalkınma Ajansı yatırım ortamının iyileştirilmesi ve yatırım imkânlarının tanıtılması yoluyla bölgemizin rekabet gücünü artırmak amacıyla ihdas ettiği 3 yatırım destek ve tanıtım ofisi ile yerli ve yabancı yatırımcılara tek durak ofis stratejisi ile hizmet etmektedir. Bu hizmetler kapsamında;

- ✓ Bölgemizin iş ve yatırım ortamına ilişkin analiz, envanter, rapor ve strateji çalışmalarını yaparak yatırımcılara yatırım ortamına ilişkin bilgi sunmakta ve yatırımcıların devlet

desteklerinin kapsamı ve başvuru koşulları hakkında bilgilendirilmesine yardımcı olunmakta,

- ✓ Bölgemize yatırım yapmayı planlayan yerli ve yabancı yatırımcılara teknik destek ve danışmanlık hizmeti verilmekte, firma kuruluş işlemleri, izin ve ruhsat işlemleri, yatırım yeri tahsis işlemleri, Türk vergi sistemi, yatırım teşvik belgesi düzenlenmesi ve insan kaynağı tedariki gibi konularında önemli kolaylıklar sağlanmaktadır.

Financial Times Gazetesi'nin bir yayın kuruluşu olan FDI Intelligence'in her yıl düzenli olarak yapmış olduğu ve sadece Avrupa'dan şehirlerin aday olabildiği "EUROPEAN CITIES & REGIONS OF THE FUTURE 2018/19 yarışma programında Gaziantep, Avrupa'da En iyi Yabancı Yatırımcı Stratejisine Sahip Büyük Şehirler kategorisinde en iyi 10 şehir arasına girerek ödüle layık görülmüştür.

Avrupa'daki şehirlerin ekonomik, iş ve finansal gücüne göre sıralamasının yapıldığı çalışmada Gaziantep 9. Seçilerek, yatırım ortamındaki gelişim, ekonomik kalkınma ve iş ortamındaki büyüme gibi kriterlerle öne çıkmış ve Avrupa'daki birçok büyük merkezlerin önüne geçmiştir.

Tablo 3: FDI Intelligence- Avrupa'da En iyi Yabancı Yatırımcı Stratejisine Sahip Büyük Şehirler

Sıra No	Şehir	Ülke
1	Birmingham	Birleşik Krallık
2	Glasgow	Birleşik Krallık
3	Rotterdam	Hollanda
4	Düsseldorf	Almanya
5	Frankfurt	Almanya
6	Antwerp	Belçika
7	Cologne	Almanya
8	Hamburg	Almanya
9	Gaziantep	Türkiye
10	Kazan	Rusya

Bölgemizin yatırım ekosistemine tanıtmak ve bölgemize yatırımcı çekmek üzere 2018 ve 2019 yıllarında düzenlenen;

- ➢ Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi Başkanlığı himayesinde Gaziantep Valiliği ve İpekyolu Kalkınma Ajansı işbirliğinde düzenlenen Ortadoğu Kuzey Afrika (Mena Ülkeleri) yatırım zirvesi görüşmeleri,

- Fırat Kalkanı Harekâtı Bölgesi Ticaret ve Yatırım Forumu toplantısı,
- Katar İş İnsanları Heyeti Gaziantep Valiliği ziyareti,
- Pakistan-Türkiye Yatırım Zirvesinde yapılan ikili görüşmeler,
- Sanayi ve Ticaret Odalarımıza yapılan yatırım talepleri,
- Organize Sanayi Bölge Müdürlüğüne yapılan arazi tahsis müracaatlar

incelendiğinde Gaziantep'te medikal sanayi alanında yatırım yapmak isteyen 15'i yabancı 22'si yerli olmak üzere toplam 37 yatırımcının olduğu görülmektedir.

Faliyet gösteren 29 Medikal sanayi firmasıyla ve 46 farklı çeşit medikal ürün imalatıyla şehrimiz, Gaziantep Valiliği'nin teşviki ve İpekyolu Kalkınma Ajansının Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında sağladığı mali destekle, Gaziantep Üniversitesi bünyesinde "Kanser Hastalarında Tümör Görüntülenmesi için Kullanılan Radyofarmasotik İlaçların Üretim Merkezi"nin kurulması için fizibilite çalışması yürütülmektedir.Toplam 32 Milyon TL bütçe ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nca ön kabulü yapılan bu proje devlet desteği ile medikal sanayi alanında Gaziantep'e yapılacak ilk ve tek yatırım özelliği taşımaktadır. Özel sektörün de bölgemizde medikal sanayine yapacağı yatırımları cesaretlendirecek olan bu proje ile ilk etapta bölgemizin , ikinci etapta da ülkemizin radyofarmasotik ilaç ihtiyacı yerli ve milli üretimle karşılanmış olacaktır.

Gaziantep'in 5 Organize ve 1 Serbest Sanayi Bölgesiyle gelişmiş sanayi altyapısı; il sınırında kurulacak olan Şahinbey Polateli OSB olanakları; Ortadoğu, Kuzey Afrika, Avrupa ve Orta Asya'ya erişim kolaylığı; devlet teşviklerinden faydalanma imkanı; Gaziantep Yatırım Destek Ofisi'nin yatırımcılara sunduğu yatırım müşavirliği hizmetleri; 170'ten fazla ülke ile dış ticaret; yıllık 7 Milyar $'dan fazla dış ticaret hacmi; İskenderun ve Mersin limanlarına yakınlık; kara ve demir yoluna erişim ağı; bölgenin ticaret ve fuar merkezi olması gibi etmenler medikal sanayi yatırımcıları için Gaziantep'i cazip kılmaktadır.

5. Sonuç

Medikal sanayi ileri teknoloji sınıfında yüksek katma değer sağlayan bir üretim kolu olarak her geçen gün dünya ekonomisinde daha önemli bir konuma gelmektedir. Gaziantep'in gelişmiş sanayi gücü ve insan kaynağı ile medikal ürünler konusunda ülkemizin dışarıya olan bağımlılığının azaltılması ve ülke ekonomisine katkı sağlanması konusunda önemli bir potansiyele sahip olduğu düşünülmektedir. Bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına önemli katkılar sunacağı düşünülen medikal sanayi alanında çalışmaların yoğunlaştırılarak sektörel sorunların çözüme kavuşturulmasının bölgenin ulusal ve uluslararası çapta bir merkez haline gelmesine katkı sağlayağı kanaatine ulaşılmıştır.

Bu kapsamda, ilde medikal sanayi alanında imalat yapan 29 firmaya saha ziyaretleri gerçekleştirilerek mevcut durumun ve yaşanan sorunların ortaya konması amacıyla yüz yüze anketler düzenlenmiştir. Yapılan görüşmelerde, sektörde ortopedik ürünlerden tıbbi iyileştirci sarf

malzemelere, medikal cihazlardan çok farklı solüsyon ve hastane araç gereçlerine kadar çok çeşitli ürünlerin çok farklı teknoloji seviyelerinde üretiminin gerçekleştirildiği görülmüştür. Firmaların yeni ürün geliştirmeye yönelik faaliyet ve niyetlerinin olduğu, dünyanın çok farklı bölgelerine çok sayıda ürünün ihraç edildiği belirlenmiştir. Ek olarak, Gaziantep'e yönelik yapılan tanıtım çalışmalarının bir sonucu olarak il özelinde medikal sanayi alanında yatırım yapmak isteyen 15'i yabancı 22'si yerli olmak üzere toplam 37 yatırımcının olduğu görülmektedir.

Gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda;

- ✓ Gerek üretim gerekse de pazarlama süreçlerinde nitelikli personel eksikliği,
- ✓ Araştırma geliştirme faaliyetleri ile kalite belgeleri sertifikasyonu ve ürün testlerinin gerçekleştirileceği bir AR-GE ve Akredite Laborutuvar Merkezi ile Sterilizasyon Merkezi'nin bulunmaması,
- ✓ Devlet destekleri hakkında yeterince bilgi sahibi olunmaması,
- ✓ Modern üretim teknolojisi eksikliği,
- ✓ Firmaların kurumsal kapasitelerinin düşük seviyelerde olması

gibi sorunların öne çıktığı görülmüştür. Bu alanlara yönelik olarak nitelikli personel ihtiyacını karşılamak ve ürünlere yönelik akademik yayınların arttırılması amacıyla sanayi-üniversite işbirliğinin geliştirilmesinin önemli olduğu, devlet destekleri ve dış ticaret alanlarında eğitimlerin verilmesinin, fuar ve kongrelere katılımların arttırılmasının, üretim sürecinin modernizasyonu için hibe ve destek mekanizmalarının geliştirilmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir.